І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
„Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го ТРАВНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 12, 1966 No. 87. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа 11-го травня 1966 р.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА ПРИВЕРНУЛА НАЗАД $22 МІЛЬЙОНИ на допомогу незаможним родинам на заплачення комірного за кращі помешкання, хоч Комісія відкинула була цей проєкт. Це рішення Палати уважають за перемогу Уряду, хоч воно запало незначною більшістю голосів: за привернення цієї суми голосували 192 конгресмени, а проти було 188. „За" були 186 демократів і 6 республіканців, а „проти" голосували 119 республіканців і 69 демократів. Уряд пропонує поліпшити мешканеві умови незаможних родин і проєктує давати їм допомогу на те, щоб могли заплатити чинш в кращих мешканнях. На цю ціль Уряд призначив $22 мільйони, але Конґрес робить труднощі при її схвалюванні.

НЮ ЙОРК МАЄ НАЙНЕЧИСТІШЕ ПОВІТРЯ з усіх американських літ, як це виходить із звіту, який дістав від окремої комісії посадник Джан Ліндсей. В цьому звіті говориться про це, що сама Міська управа порушує закони, які мали б дбати про чисте повітря в місті. Звіт домагається, щоб посадник і Міська управа подбали про те, щоб фабрики не випускали димів, які занечищують повітря, та щоб це саме робили автобуси й авта, які занечищують повітря на вулицях міста. Якби не вітри в цьому відкритому на всі боки місті, то його населення вже давно було б змушене вимагати охорони проти газів та димів, які постійно занечищують повітря в Ню Йорку.

ТОВАРИСТВО ІМ. ДЖАНА БИРЧА МАЄ ДЕФІЦИТ в 1965-му році коло одного мільйона долярів, але не плянує зменшити свою активність за збільшення своїх впливів. В 1965-му році це Товариство плянувало зібрати фондів на суму $5ох мільйонів, але йому вдалося зібрати тільки $4,089,000. В 1964 році зібрані фонди становили $3,200,000. Голова цього Товариства Г. В. Велч заявив, що кожний член повинен би пожертвувати на цілі Товариства принаймні $1,000. Також не вдалося збільшити число членів, як це пляновано. Велч хвалився, що партійний журнал і тижневик збільшують свій тираж.

ПРОЄКТ ПРО ЗМІНУ ПАШПОРТОВОГО ЗАКОНУ вніс Державний Департамент до Конґресу, проєктуючи наново переredаґувати цей закон та дещо обмежити право Уряду не дозволяти на виїзд до деяких держав. Згідно з новим законопроєктом Державний Департамент і надалі матиме право заборонювати відвідувати деякі країни. Але ця заборона може тривати тільки один рік, а пізніше треба буде її відновлювати. Тепер Департамент видає заборону на необмежений час. Проєкт Державного Департаменту вніс конґресмен Вейн Л. Гейс. Тепер виданий пашпорт має важність на три роки, і його можна продовжити на два роки. Новий проєкт передбачає важність пашпорту на 5 років, а продовження має тривати також 5 років.

ВІРЦ ПРО ОХОРОНУ ПРИВАТНИХ ПЕНСІЙ, які дуже часто пропадають робітникам, коли вони міняють працю. Секретар праці Віллард Вірц, зізнаючи в Сенатській Економічній Підкомісії, домагався, щоб окремим законом зберегти право на приватну пенсію тим робітникам, які мусять залишити працю перед відходом на емеритуру, і внаслідок цього не користають із цих пенсій від своїх працедавців, які їм належалися б, коли б були в них працювали аж до пенсійного віку. Закон мав би дозволяти на те, щоб право на пенсію можна було переносити з одної фірми до іншої, до якої перейшов на працю робітник.

У СВІТІ

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ РОЗЗБРОЄННЯ У ЖЕНЕВІ ПЕРЕРВАЛА свої наради у вівторок 10 травня ц. р. на 5 тижнів. Совєтський делеґат Алексєй Рощін скидав вину за невдачу конференції на ЗДА і їх союзників з НАТО, які ніби потурають атомовим амбіціям Західньої Німеччини, але признав, що конференція „не була без користи", бо „з'ясувала краще позиції всіх сторін". Американський амбасадор Вільям Фостер відкинув совєтські закиди, але також признав, що минулі наради в справі договору проти поширення атомової зброї „наближили обидві сторони".

СОВЄТИ ПЕРШІ ДОПОМОГЛИ КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЄВІ осягнути атомову зброю — заявив американський делеґат Вільям Фостер на Женевській конференції роззброєння, і тому Совєти винуваті у поширюванні атомової зброї. Останній вибух в Комуністичному Китаї гостро таврував на тій конференції індійський делеґат Вішав Тріґвелі, як доказ „ворожости супроти миру й роззброєння та вияв експансіоністичних і мілітаристичних амбіцій".

МАО ТСЕ-ТУНҐ ЗУСТРІВСЯ З АЛЬБАНСЬКИМИ ГІСТЬМИ, прем'єром Мехметом Шеху і його почотом — сказано в офіційному комуно-китайському комунікаті. Однак там не згадано, де саме відбулася ця зустріч. Цей комунікат посередньо потверджує поголоски, що Мао Тсе-тунґ хворий, чи видужує після останньої серцевої атаки, і перебуває поза Пейпінґом. Його не бачили прилюдно ще як 26 листопада в мин. році.

ЛЕОНІД БРЕЖНЄВ ПРИЇХАВ З ВІДВІДИНАМИ ДО РУМУНІЇ, а Алексєй Косиґін до Єгипту. Відвідинам Брежнєва придають тому поважне значення, що саме тепер румунська делеґація перебуває у столиці Північного В'єтнаму, а 18 травня має прибути до Букарешту Чу Ен-лай. Румуни грають ролю посередника між Москвою і Пейпінґом та, мабуть, в справі замирення у В'єтнамі. Кілька днів тому у Женеві перебували одночасно заступник державного секретаря Аверелл Гарриман і румунський прем'єр Йон Джордже Маврер.

У ВАТИКАНІ ПОКЛИКАНО ДО ЖИТТЯ групу 20-ох духовників з різних країн, яка має підготовити створення постійного нового Секретаріяту для справ боротьби проти голоду й бідности в економічно нерозвинених країнах. Суґестію щодо активної ролі Апостольської Столиці в боротьбі проти цих світових лих піддав останній Вселенський Собор, а Папа Павло VI підтримав її.

КОМУНІСТИЧНА МОНГОЛІЯ РАДА БИ МАТИ дипломатичні взаємини з ЗДА — заявив лідер демократичної більшости в Сенаті, сен. Майк Менсфілд. Його заява стоїть у зв'язку з твердженням преси, що ЗДА внедовзі визнають Монгольську „республіку", яка насправді є сателітом Москви. Однак монгольські комуністи, лякаючись аґресивних китайських комуністів, хочуть включитись в „співіснувальну" політику СССР.

АМБАСАДОР ЗДА В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ Артур Ґолдберґ офіційно передав ґенеральному секретареві ОН У Тантові пропозицію ЗДА, щоб схвалити міжнародну конвенцію, яка виключила б інші плянети з-під суверенности будькотрої земської країни. Ґолдберґ просив від ЗДА — поширити американську пропозицію між усіх членів ОН.

У БІЛОМУ ДОМІ ВІДБУЛАСЬ ВЕЛИКА НАРАДА У СПРАВІ В'ЄТНАМУ

Вашинґтон. — У вівторок 10 травня президент Джансон, як тільки вернувся з своєї фарми в Тексасі, де перевів був кінець тижня, впродовж півтори години конферував в чотири очі з амбасадором Генрі Кеботом Ладжом, що прибув на одноtижневі консультації до Вашинґтону з Піденного В'єтнаму. Безпосередньо після того Президент відбув нараду на поширеній Раді Безпеки, де приявними були віце-президент Гюберт Гомфрі, державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт Мек Намара, голова об'єднаних шефів штабу ґенерал Ерл Вілер, амбасадор в ОН Артур Ґолдберґ, Генрі Кебот Ладж і Едвін Лансдейл з Сайґону, та з десяток інших високих урядовців. Після тієї конференції Президент запросив журналістів, яким подав до відома факт своїх нарад з Ладжом та іншими своїми найближчими дорадниками, з яких особливо державний секретар Раск, секретар оборони Роберт МекНамара і ґенерал Вілер склали йому докладне звідомлення про теперішню політичну і воєнну ситуацію у Південному В'єтнамі. Про зміст і суть інформацій та про те, чи Президент на основі теперішніх нарад прийме якісь спеціяльні рішення щодо В'єтнаму — Президент нічого не виявив. Генрі Кебот Ладж конферував в той сам день коло двох годин в Державному Департаменті. Останній раз він був у Вашинґтоні тому 9 місяців. Теперішні наради у Вашинґтоні стосуються однаково плянованих виборів у Південному В'єтнамі та можливости нових тамошніх політичних потрясень, як теж стану воєнних операцій і можливостей замирення.

Урядовий економіст передбачає помірковану інфляцію і збільшення податків

Вашинґтон. — Член Ради Економічних Дорадників Президента Артур М. Окун, промовляючи в Міннеаполісі на зборах Товариства Американських журналістів - Економістів, заявив, що Уряд передбачає в цьому році поміркований економічний бум і помірковану інфляцію. Але він не заперечив можливости збільшити податки, щоб сповільнити інфляційний тиск на економіну, а не на те, щоб припинити економічний ріст країни. На думку Окуна інфляція в швидкому темпі мала б загрожувати ЗДА аж в 1967-му році, коли б зайшла потреба збільшити видатки на ведення війни у В'єтнамі тоді треба б також збільшувати прибуткові податки. Окун твердить, що збільшення податків мало б бути вирішене в найближчих місяцях, і воно мало б мати вплив на економіку в 1967-му році. Урядовий економіст заявив, що збільшення цін та заробітків може вимагати збільшення податків, хоч урядовий бюджет не буде збільшений. Треба дуже дбайливо вирішувати справу збільшення податків, бо коли б із цілою справою Уряд поспішився, то в 1967-му році можна б мати сповільнення економіки, а цього ніхто собі не бажає. Окун передбачає, що цього року зменшиться число безробітних. Він перестерігає проти збільшування заробітків і цін на товари, бо змагання в цих двох економічних ділянках ведуть до певної інфляції, яка вже була кілька літ тому, і яка не сміє повторитися. Покищо немає причини зміняти видатки, які були призначені на оборону країни.

Ромні про автомобільну продукцію і „безпечні" авта

Вашинґтон. — Мишиґенський губернатор республіканець Джордж Ромні, зізнаючи в Палатній Комісії Міжстейтової і Закордонної Торгівлі, заявив, що справа законопроєкту про так звані „безпечні" авта може пошкодити автомобільній промисловості та справі безпеки їзди автами. Ромні вказав на те, що внаслідок внеску в Конґресі про безпечні авта вже зменшено автомобільну продукцію в трьох автомобільних фірмах. Мишиґенський губернатор був президентом Амерікен Моторс Корпорейшен і визначається на автомобільній продукції. Він твердить, що коли американці купують менше авт, тоді починається економічний занепад. Ромні також критикує проєкт про безпечні авта, який не залишає місця на те, щоб стейти могли діяти в цій справі, яка в дійсності повинна належати до стейтових компетенцій.

ПІСЛЯ ВУЛИЧНОГО БОЮ У САЙГОНІ

Спроба бомбового атентату комуністичних партизанів на приміщення американських вояків та офіцерів у Сайґоні була ударемнена американською й південнов'єтнамською вартою. На фото: сцена бою, у висліді якого було вбитих 5 цивільних осіб і 29 ранених.

Південно-в'єтнамський прем'єр Као Кі потверджує замір зберегти владу

Сайґон. — Південно - в'єтнамський прем'єр Нґуєн Као Кі, який водночас є командантом південно - в'єтнамського летунства, потвердив у своїх відповідях журналістам в минулий тівторок 10-го травня, з нагоди відкриття 12 додаткових університетських заль, що він плянує перевести подвійні вибори — вчасною осінню цього року до конституційного зібрання, яке має за завдання схвалити конституцію, та другі вибори в половині наступного року, які обрали б парлямент, і на його базі. новий цивільний уряд. Коли названому прем'єрові звернули увагу, що подібна його заява з минулої суботи викликала голосний відгук і різні закиди на його адресу, Нґуєн Као Кі відповів, що люди звичайно різно інтерпретують його слова, але він цим не турбується. Американська преса висловила була острах, чи суботнішня заява прем'єра Нґуєна Као Кі, що він буде при владі мабуть ще рік, не спричинить нової гострої реакції збоку буддистів, які наполягають, щоб військовий режим передав владу цивільному урядові зараз після цьогорічних виборів. Але лідери буддистів зберігають спокій, заявивши півофіційно, що конституційне зібрання матиме достаточно сили, щоб всупереч становищу прем'єра — покликати до життя цивільний уряд. Тим часом військове командування в Сайґоні ствердило, що стрілянина на вулиці Сайґону з попереднього дня була наслідком непорозуміння та нервовости американських вояків. У тій стрілянині згинуло шестеро цивільних осіб і було ранених 21 цивільних та 8 американців. Американська амбасада у Сайґоні висловила жаль з приводу тієї події та заявила готовість заопікуватись родинами жертв тієї стрілянини і дати відповідне відшкодування. Американські керівні кола ствердили, що після того, як комуністичні терористи кинули бомбу недалеко їхньої кватири, вони, вояки, помилково обстріляли автобус, думаючи, що з нього кинено бомбу та стріляно до вояків.

Відкрилась виставка нових картин Любослава Гуцалюка

Ню Йорк. — У вівторок, 10-го лютого була офіційно відкрита виставка нових картин визначеного вже чужою критикою мистця Любослава Гуцуляка. Виставка відкрита в ґалерії Гільди Герст в Ню Йорку при Медісон Евню, на перехресті 83-ої вулиці, в сусідстві Метрополітального Музею Мистецтва. Мистець виставив двадцять кілька картин, всі вони нові, вислід його цьогорічної мистецької поїздки до Франції й Італії. На відкриття цієї непересічної виставки прибули представники українського мистецького і літературного світу, як також американські мистецтвознавці і прихильники таланту нашого мистця. Виставка відкрита кожного дня, крім неділь, від 11-ої перед полуднем до 5.30 після полудня до 21-го травня.

Відбувся Ювілейний З'їзд Союзу Українських Організацій Австралії

Мельбурн, Австралія. — У зв'язку із З'їздом Союзу Українських Організацій в Австралії, який відбувся тут в днях 23 і 24 квітня ц. р., треба ствердити, що життя українців в Австралії проходило трохи відмінним шляхом, як життя і громадська активність українців у ЗДА, чи в Канаді. В першій мірі всі українці приїхали сюди відносно недавно в приблизно такому самому часі. З цієї причини тут не має „старих" та „молодих" груп в українській зорганізованій спільно т і, але також, треба було починати громадське життя всіх напрямків від перших кроків. Не було це дуже легко, в одному часі, пристосовуватися до умов життя в новоприбраній батьківщині, вчитися мови, поборювати такі на той час поважні перешкоди як житлове приміщення, не говорячи вже про такі „люксуси", як професійне чи бодай семіпрофесійне затруднення фахівців і також організуватися громадсько, будувати церкви, приміщення для шкіл, приміщення для вияву культосвітної діяльности ітп.

До того треба врахувати специфічні перешкоди зовнішнього та внутрішнього порядку, які стрінули наших перших громадських організаторів. На великому континенті Австралії живе всього коло 25.000 українців, розкинених в трьох більших скупченнях (Мельбурн, Сидней і Аделяїда) та менших скупченнях в Брізбені, Перті, Джільонгу, Нюкасель та інших місцевостях. З огляду на віддаль, громадська діяльність відбувалася льокально, а не на всеавстралійську скалю. Також, географічне положення Австралії не уможливлює нам мати тісний контакт з більшими українськими об'єднаннями в країнах Америки чи Европи. Тому, про співпрацю з українським організованим світом в повного слова зна-

(Закінчення на стор. …ій)

В неділю відбудеться посвячення пам'ятника на могилі Тодося Осьмачки

Бавнд Брук. — На могилі одного із найвизначніших поетів нової доби сл. п. Тодося Осьмачки на цвинтарі в Бавнд Брук буде відкритий і посвячений в неділю, 15-го травня, о год. 12-ій вполудне пам'ятник-нагробник. Проєкт пам'ятника виготовив відомий мистець і літератор Святослав Гординський. Справою будови займався Комітет вшанування пам'яті Тодося Осьмачки під проводом проф. Григорія Костюка за тісною співпрацею Української Вільної Академії Наук і Об'єднання Українських Письменників „Слово", що його членом був Тодось Осьмачка. Життя і творчість Тодося Осьмачки позначені трагізмом. Він народився 16-го травня 1895 (саме 71 рік тому) в селянській сім'ї на Київщині. Вже в першому поетичному творі „Думи Солдата" в 1916 році він виступив проти московського царату. Вся творчість Осьмачки спрямована проти московського насилля в обороні поневоленого українського народу. В Україні належав Осьмачка до літературного об'єднання „Ланка" разом з новелістом Григорієм Косинкою, поетом Є. Плужником, письменниками Валеріяном Підмогильним і Борисом Антоненком-Давидовичем, а далі до об'єднання „Марс", куди належав і покійний Іван Багряний. Від 1930 Тодось Осьмачка був постійно переслідуваний большевицьким режимом, який після арештів і допитів запроторив поета у божевільню. Щойно війна відкрила перед поетом кордон і він виїхав на еміґрацію. У творчій бібліографії письменника такі твори: збірки поезій „Круча", „Скитські вогні", „Клекіт", „Сучасникам", „Китиці часу", „Із-під світу" і поема „Поет", як також повісті „Старший боярин", „Плян до двору" і „Ротонда душогубців", що вийшла також у англійському перекладі. Осьмачка перекладав з англійської літератури і його перу належать переклади драм Шекспіра, а саме: „Макбет" і „Король Генрі IV".

Ім'я Осьмачки знайшло почесне місце в історії нашої літератури. На недавній конференції, присвяченій модерній літературі у світі, в Академії у Братіславі Осьмачку називали найкращим українським поетом-імпресіоністом. Помер Тодось Осьмачка 7-го вересня 1962 в Нюйорській лікарні.

Д-Р БОГДАН КОВАЛЬ ВИГОЛОСИТЬ ДОПОВІДЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — На зборах Гетьманської Організації у Філядельфії призначених для відзначення 48-их роковин від впровадження в Україні соціолог д-р Богдан Коваль виголосить доповідь на тему: „Народ, революція і державна ідея". Збори відбудуться в неділю, 15-го травня, о год. 3-ій після полудня, в залі спортового товариства „Тризуб".

„Кобзар" виступить із ювілейним концертом

Філядельфія. — Мішаний хор „Кобзар" у Філядельфії відзначує своє п'ятнадцятиріччя. Хор почав організуватися негайно після приїзду транспортів із новими поселенцями в 1949 році. Тоді прибули теж співаки хору „Ватра", що вславився був в Европі під керуванням колишнього диригента Львівського Оперного Театру Лева Туркевича. Мистецький ріст хору почався від 1952 року, коли його керівництво перебрав відомий диригент і композитор Антін Рудницький. Під проводом цього визначного музичного діяча хор „Кобзар" не тільки придбав собі славу у місті Філядельфії, та також по інших великих скупченнях української громади у ЗДА і в Канаді, ба навіть здобув собі признання в американському музичному світі. Хор „Кобзар" має у своєму доробку декілька великих концертів із повною симфонічною оркестрою. В репертуарі хору великі кантати, як Лисенка „Б'ють пороги" і „Радуйся, ниво", Рудницького „Посланіє", хори з опер Ґуне, Ваґнера і інших композиторів. В суботу, 14-го травня, о год. 8-ій увечорі мішаний хор „Кобзар" виступить із своїм диригентом Антоном Рудницьким у Філядельфії в залі Дівочої Вищої Школи при вулиці Олні, на перехресті Брод, з великим ювілейним концертом. У концерті бере участь також оперова співачка Марта Кокольська, як також пяніст-віртуоз Роман Рудницький.

НЕСТОР ПРОЦИК ПРОМОВЛЯТИМЕ НА ПОЛІТИЧНОМУ ВІЧУ У СИРАКЮЗАХ

Сиракюз. — На політичному вічу, що його скликали організації Визвольного Фронту в Сиракюзах на неділю, 15-го травня в залі Народного Дому говоритиме д-р Нестор Процик на тему: „Визволення України — наша історична місія".

СТЕМФОРДСЬКИЙ ВЛАДИКА ЙОСИФ ШМОНДЮК ГАРЯЧО ПОРУЧАЄ 100-ДОЛЯРОВИЙ БЕНКЕТ В КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В РИМІ

Ню Йорк. — У цій метрополії, як і в ряді інших наших громад створились окремі Громадські Комітети, які вже на найближчий час приготовляють — користуючись американською практикою при подібних нагодах — 100-долярові бенкети, щоб в той спосіб придбати більше ніж потрібні фонди на започатковану вже деякий час тому будову та влаштування Українського Католицького Університету в Римі. Як відомо, з цією самою метою УНСоюз і „Свобода" опублікували та поширюють книжку „Маємо Кардинала" українською й англійською мовами. Комітет в Ню Йорку, що був створений з ініціятиви Українського Лікарського Товариства, в склад якого входять практично всі місцеві українські установи й організації і який очолюють д-р Ярослав Воєвідка, як голова, інж. Ярослав Городецький, як секретар, влаштовує цей бенкет в репрезентативному готелі Гілтон в неділю, 5-го червня ц.р. та сподівається, що в цьому бенкеті візьме участь приблизно 1,000 осіб. До участи в бенкеті запрошено й високих церковних та світських достойників і у відповідь на таке запрошення, скероване до Стемфордського Владики Кир Йосифа Шмондюка за посередництвом активного члена Комітету всч. о. декана Володимира Андрушкова, одержано за цим же посередництвом листа, в якому Владика висловлює свою ентузіястичну думку про Університет, що його заініціював „наш Кардинал, Блаженніший Верховний Архиєпископ та Престолонаслідник Божого Слуги Андрея Шептицького, Кир Йосиф Сліпий, найбільший подвижник Української Церкви і Народу сучасности". Стемфордський Владика рівночасно бажає найкращих успіхів Комітетові та „поручає цей 100-доляровий Бенкет усім нашим Впреп. ОО. Священикам, всім чесним Професорам, Учителям, Лікарям, Архітекторам, Інженерам та всім іншим Професіоналістам, як рівнож усьому нашому загалові". Фотостатичну копію [поменшену] листа Владики друкуємо побіч.

Ukrainian Catholic Diocese of Stamford
Byzantine Rite
CHANCERY OFFICE
161 Glenbrook Road
Stamford, Connecticut 06902

Дня 5 травня 1966

Ч. 213/66

Впр. о. Володимир Андрушків, Декан
Церква Св. Духа
Бруклин, Н. Й.

Високопреподобний Отче Декане!

Щиро дякую за запрошення на $100-вий Бенкет, що Його Громадський Комітет улаштовує в неділю, дня 5-го червня ц.р. на користь Українського Католицького Університету в Римі.

Справа нашого Університету в центрі Християнства вже сама собою повинна лежати близько серця кожного Українця, чи він живе в Україні, чи в різних діяспорах.

А коли вже наш Кардинал, Блаженніший Верховний Архиєпископ та Престолонаслідник Божого Слуги Кир Андрея Шептицького, Кир Йосиф Сліпий, найбільший подвижник Української Церкви й Народу сучасности, є Основником та Патроном цієї установи та рушійною силою її реалізації, я певний, що кожний Українець-Українка схоче зісолідаризуватись з цим високим ділом та морально й матеріяльно причинитися до його скорого здійснення.

Бажаю Вам, Високопреподобний Отче Декан, і Вашому Комітетові найкращих успіхів в улаштуванні цего небувалого Бенкету. Поручаю цей Стодоляровий Бенкет всім нашим Впр. Всч.ОО. Священикам, всім Чесним Професорам, Учителям, Лікарям, Архітекторам, Інженерам та всім іншим Професіоналістам, як рівнож всьому нашому загалові.

Шлю Архієрейське Благословення і остаюсь,

Щиро відданий в Христі,

+ Йосиф, Єпископ Стемфорду

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Трудна роля Америки

Кілька днів тому державний секретар Дін Раск, промовляючи в радіо-телевізійній передачі, підкреслив засадничий момент американської закордонної політики: вона — виходило з його слів — не може бути байдужою до розвитку подій у світі, бо з поступом технології світ у значній мірі звузився. Америка, яка принесла величезні жертви в людях і майні у двох світових війнах, і яка стоїть перед загрозою втратити куди більші жертви в третій світовій війні, мусить бути заінтересована в тому, щоб у світі був „пристойний лад і мир". І тому американська політика мусить активно працювати по лінії того пристойного ладу і миру.

Цю саму тезу проводить довгорічний американський дипломат, тепер член редакції „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорту", Ф. Б. Стівенс, у своїй статті в названому журналі з 16 травня ц. р. п. з. „Де стоїть Америка в теперішньому змінливому світі". Автор подає короткий огляд подій від кінця останньої світової війни: ЗДА мали спершу наймогутнішу збройну силу, монополь на атомову зброю і провідну ролю у світі без ніякого суперництва. З ходом часу загроза совєтського імперіялізму спонукала Америку до проголошення пляну Маршала, до активної допомоги Греції й Туреччині, до створення НАТО й цілої сіті оборонних союзів. Настав двоподіл світу на вільний і комуністичний. Після того появилась розколина в комуністичному світі, а спір з Пейпінґом і внутрішні труднощі в СССР примусили Москву стати на шлях політики „співіснування". Економіка Західньої Европи осягла високий рівень і почуття її матеріяльного добробуту та розмірної безпеки збоку СССР послабило впливи ЗДА в Европі, що зраджує тенденції стати третьою силою — між ЗДА і СССР. Водночас в Азії й Африці, у колишніх колоніяльних країнах, панівною течією є націоналізм. На азійському континенті виринула нова потуга — комуністичний Китай з власною атомовою зброєю. Стівенс передбачає, що невгамовний комуно-китайський імперіялізм мусить загострювати конфлікт з Америкою. Стівенс звертає ще увагу на те, що ЗДА силою обставин мусять виконувати й миролюбну ролю Об'єднаних Націй. Але він признає, що „роля оборонця добродія і сторожа миру не раз бентежить і не породжує вдячности". Зате вона породжує палких критиків.

Виявила це гостра суперечка між кількома демократичними сенаторами під час переслухування державного секретаря Раска на Комісії закордонних справ 9 травня ц. р. Одні сенатори атакували, інші боронили Уряд у зв'язку з внесенням про нову закордонну допомогу у висоті 3,400.000.000 дол. Але суть не в окремих арґументах, а в принципі: чи ЗДА мають активно анґажуватись у справі „пристойного ладу і миру" у світі, чи виявляти байдужність до розвитку подій у різних частинах світу? Критики закордонної політики ЗДА мають багато рації — і це признає сам Дін Раск. Але ті ліберальні критики, які таврують американську інтервенцію у В'єтнамі чи в Домінікані, в логічній послідовності мусять дійти до висновку, що — в їх розумінні — ЗДА повинні завернути до політики ізоляціонізму. Проте — колеса історії завертати не можна. Дін Раск має рацію: світ став замалий, завузький, щоб можна було будь-котру подію в ньому легковажити. Роля миротворця світу трудна: поки існує комунізм з його центрами у Москві і Пейпінґу — ледве чи можливий „пристойний лад" у світі і тривкий мир.

Медична опіка у ЗДА

Медична опіка стала у ЗДА законом. Після кількарічного стримування в Конґресі, 30 липня минулого року президент Джансон урочисто, в приявності попереднього президента ЗДА Трумана, в Індепенденсі, у стейті Мізурі, підписав закон про медичну опіку для громадян понад 65 років. Цей закон був перш за все перемогою президента Трумана, який ще двадцять років тому почав акцію за медичну допомогу. Новий закон не полагодив проблеми медичної допомоги в ЗДА, але започаткував велике діло, що вимагає продовження.

Останнього тижня президент Джансон покликав окрему комісію, до якої увійшли члени Уряду, відомі спеціялісти з ділянки медицини, освіти і професійних спілок. Завдання цієї комісії — підготовити діяння медичної опіки, що за законом входить у життя з початком липня. Комісія має перевірити можливості системи медичної опіки і дати Президентові звідомлення. Як можна сподіватись, це звідомлення не буде дуже оптимістичне головно в перших роках. Не зважаючи на те, що в деяких країнах світу з медичної опіки користають усі громадяни, у ЗДА ця справа дістає щойно повну увагу.

У ЗДА існує 88 високих медичних шкіл. 11 медичних шкіл в стадії організації. В 1975 році, щоб задовольнити потреби медичної опіки, потрібно буде принаймні 113 шкіл. Щоб зорганізувати таку школу, треба 10-15 років і кругло 35 мільйонів долярів. Не дуже світло виглядає статистика медичних кадрів. У ЗДА є тепер коло 286.000 ліцензійованих лікарів, а для забезпечення людности лікарською опікою потрібно буде в 2000-му році щонайменше 550 тисяч лікарів. Значить, треба, щоб кожного року школи випускали бодай 11 тисяч нових лікарів. Існуючі тепер школи можуть давати не багато більше, як 6 тисяч.

Покликана Президентом комісія приділить свою увагу справі більшого використання професійної праці лікаря. Лікарі втрачають багато часу на рутинову працю, що її можуть виконувати технічні працівники і медичні сестри під їх проводом. Комісія творитиме осередки медичної допомоги, в яких рутинну працю виконуватимуть технічно вишколені медичні працівники, а лікарі — виключно професійну працю.

В такій ситуації медична опіка, що починає діяти вже в липні, не зможе стати на повній висоті. Згідно з законом з цієї опіки могтимуть користати 19 мільйонів громадян, що їх вік перейшов 65 років. Інші мільйони громадян будуть охоплені цією опікою згодом. Треба великої уваги не тільки Уряду і заінтересованих у цій акції професіоналістів, але й всього громадянства, щоб ця опіка розгорнулась на повну широчінь. Інші країни здобули досить поважні успіхи у медичній опіці для своїх громадян. Наша країна також і в цій ділянці мусить іти попереду.

Це тим більше, що Президент у своїй акції боротьби з убогістю і пошестями плянує внести цього року закон про міжнародну охорону здоров'я. В цій акції головна увага повинна бути покладена на вишколення медичного персоналу для відсталих країн. Провідна роля Америки у світі зобов'язує всіх її громадян побудувати якнайкраще медичну опіку у власній державі.

Ярослав Курдидик

ЗДА ПЕРЕД ВАЖЛИВИМ РІШЕННЯМ

Немає вже більше ніяких „санктуарних", чи пак недоторкальних місць у Північному В'єтнамі, — заявляє американський Уряд. Видана в цій справі офіційна заява виразно стверджує, що американським бойовим літакам всюди „відкрито зелене світло", дозволено атакувати на власну відповідальність кожну військову базу в тій країні, навіть переслідувати і нищити ворожі літаки над тереном самого Китаю. Голова сенатської комісії збройних сил Р. Расселл підтримує цю заяву уряду, мотивуючи тим, що американське бойове летунство мусить бути безоглядним і бомбити всі ворожі бази, не зважаючи на те, де вони розташовані, бо ці бази являють собою основні джерела, звідкіля комуністи черпають свою силу, якою вдаряють не лише по південних в'єтнамцях, але й по американських вояках.

Ще вимовніше і переконливіше висловився у цій справі віце - президент Гомфрі, який в одному із своїх виступів заявив:

„Ми мусимо вести війну у В'єтнамі так, щоб на тому обширі не захитався наш престиж, бо увесь вільний світ крізь призму В'єтнаму дивиться на ЗДА, наскільки вони видержливі в обстоюванні та обороні своїх ідеалів вольности"...

Якщо американські літаки почали вже бомбити найближчі периферії Ганою і Гайфонґу, то самий цей факт ставить СССР і Китай у незвичайно складну позицію. Адже обидві ті країни є де факто союзниками Північного В'єтнаму. В обосторонньому договорі вони виразно погодилися доставляти Північному В'єтнамові всі бойові засоби, які тільки будуть потрібні, бож ці два комуністичні велетні, хоч і „ідеологічно розсварені", визнають однозгідно, що ЗДА є „аґресором". У відповідь на це ЗДА з безсумнівною слушністю твердять, що якраз СССР і Китай підтримують аґресію у Південному В'єтнамі, і, коли б не ця підтримка, то війни на тому обширі взагалі не було б.

За фасадою цього взаємного обвинувачення криється дуже поважна загроза, а саме — на випадок, коли ЗДА почнуть атакувати т. зв. недоторкальні місця з їхніми базами, комуністи, логічно міркуючи, можуть у відплату заатакувати американські бази.

На таку погрозу із Пейпінґу американський Уряд дав дуже просту відповідь: „Спробуйте!" І коли б комуністи поважилися навіть знищити американські бази на терені В'єтнаму чи Тайленду, то у відплату за це американці цілковито знищили б не лише у Північному В'єтнамі, але і в Китаї все те, що варте комплектної ліквідації. Тоді осталися б Північний В'єтнам і Китай виключно із своїми суходільними арміями, бо на морі американці зліквідували б їхні морські сили з такою самою безоглядністю. -

Те, що досі було у В'єтнамі, деякі коментатори слушно називають „пройденим етапом", на якому воєнні дії ведено так, щоб вони не виходили надто поза межі „великого ризика поширення війни".

Тепер постає питання: чи Білий Дім поважиться взяти на себе це ризико, без огляду на політичну кризу в Південному В'єтнамі, яку буддисти на спілку із законспірованими прокомуністичними організаціями намагаються роздувати і поширювати? Бо, безсторонньо міркуючи, позиція ЗДА на тому обширі залежатиме не лише від їхньої „позиції сили", але й від наставлення та укладу сил всього вільного світу, від його готовости відбивати аґресивний комунізм, якого Південний В'єтнам є тільки одною із наймаркантніших жертв.

Можна прийняти, як дуже правдоподібний, ще й другий стратегічний аспект, який готовий був би постати, коли б американське летунство розпочало бомбардувати військові бази у Китаї. Це — протиудар. І ось саме тут ми й доходимо до основного ядра -проблеми: чи китайське летунство обмежилося б відплатними налетами на суходільні військові бази, розташовані у Південному В'єтнамі і Тайленді, чи почало б атакувати також американські авіоносці, які стоять на Китайському морі і з яких ідуть інтенсивні бомбардувальні операції на в'єтнамські позиції.

Досі американці мали вільну руку в повітрі і на морях, бо Північний В'єтнам обмежувався тільки до оборони. З останніх повідомлень довідуємось, що в контракції почали появлятися вже перші МІГ-и, і то навіть найновіших типів. Є наявні докази, що МІГ-и доставлено Північному В'єтнамові з СССР. Отож постає питання: чи не появляться ті совєтські літаки у значній кількості? Якщо так, тоді американці матимуть діло не лише з китайськими літаками. А це вже дещо скомплікує ведення війни на тому обширі.

А що буде, коли „невідомого походження" підводні човни заатакують американські авіоносці? Чи не послужить це за претекст до поширення війни, в яку автоматично включиться американська фльота із нуклеарною зброєю?

Незвичайно важко в теперішніх обставинах ставити будь-які припущення, займати „сконкретизоване становище".

Ось приклад: як повинні діяти американці, якщо уряд Південного В'єтнаму не спроможеться своїх вояків, які „роблять політичні демонстрації", перевести туди, куди слід — у бойові дії? Чи приймати на себе всі удари В'єтконґу і продовжувати далі такий „понурий стан", при якому втрати американців значно перевищували втрати південних в'єтнамців? Чи, як радять деякі фахівці, розпочати плянову прочищувальну акцію, але таким посиленим бомбардуванням, щоб воно цілковито зломило спротив ворога?

Можна прийняти ще й таку правдоподібність: Вашинґтон стримається і не прийматиме ніяких поважних рішень, поки Сайґон перебуває у політичній кризі. В такому разі американському командуванню у В'єтнамі не залишиться нічого іншого, як „вдержувати дотеперішню лінію", підготовляючи найдошкульніші удари по ворогові.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В КОНОТОПІ

Весною 1845 року, після закінчення Академії Мистецтв, Тарас Шевченко вирушив в Україну. Мав їхати до О. Лукіяновича на Полтавщину у село Мар'янське, Миргородського повіту, бо ще давніше приобіцяв йому намалювати портрети з його родини. В листі до Я. Кухаренка просив, щоб той писав саме туди.

Якими шляхами відбулася поетова подорож?

Дослідники Шевченкового життя найчастіше посилаються на повість „Капітанша", що її написав Тарас Шевченко на засланні. Але повість — не документальний, а мистецький твір, де можуть бути й деякі невірогідні події та часова непослідовність. У всякому разі з повісти відомо, що в Україні поет спинився в Глухові, де оглянув будинок „Малоросійської колеґії", палац гетьмана Скоропадського. Завітав Тарас Шевченко і у маєток поета Віктора Забіли.

Ідучи у село Мар'янське, Тарас Шевченко зупинився в Конотопі. Чому саме в Конотопі? У чужому Петербурзі поет мав доброго друга Василя Єзучевського, який був родом з Конотопу і працював тоді в головному управлінні шляхів. Він познайомився з поетом ще в роки його навчання в Академії Мистецтв. Минали роки, але Василь Єзучевський не кидав дружби з Тарасом Шевченком. Не кидав навіть тоді, коли з наказу московського царя поета віддано в солдати. Він допомагав Тарасові Шевченкові матеріяльно.

У спогадах Ф. Лазаревського є таке місце: „Старший з моїх братів, Василь, який приїздив в Оренбурґ, подарував Тарасові два пуделка сиґар і 50 карбованців грошей. На моє ім'я посилалися субсидії від інших осіб, наприклад, від конотопця Василя Єзучевського..."

З братами Лазаревськими поет листувався, і в своїх листах не раз згадував добрим словом ім'я свого близького і щирого друга-конотопця. „Дякую Вам за те, — пише Тарас Шевченко, — що привезли мені поклін од Василя Єзучевського і од братів ваших — спасибі їм, що не забувають мене на чужині..."

У Василя Єзучевського залишилися на збереженні деякі малюнки Тараса Шевченка, що їх потім розіґрували між друзями в льотерію, а виручені гроші посилали авторові на заслання. „Яка там моя картина була в Єзучевського, — писав поет М. Лазаревському, — їй-Богу не знаю. Розіграли, кажеш, в льотерію, і вона дісталася тобі. О, мої добрі, мої щирі друзі!"

З цього видно, що Тарас Шевченко мав щирих друзів - конотопців, особливо Василя Єзучевського. Збираючись їхати в Україну, поет не раз, напевно, зустрічався з ним і говорив про свою подорож. Як працівник головного управління шляхів, Василь Єзучевський добре знав дорожню справу і міг порадити поетові їхати найближчим шляхом — через Конотоп — та побувати навіть у його батьків.

Прямих тверджень про те, що Тарас Шевченко зупинявся у родині Василя Єзучевського, немає, — розповідає на сторінках „Літературної України" (8 березня 1966 року) Данило Кушнаренко, — але є побічні відомості, які свідчать, що великий Кобзар був у Конотопі в 1845 році і придбав тоді багато нових знайомих. Наприклад, М. Лазаревський писав Тарасові Шевченкові 12 лютого 1848 року, як то вони багато балакали про нього в Конотопі; що поетові шлють низькі поклони і моляться за його долю Петро Кандиба, Тиміш Єзучевський, Михайло Юркевич, Віктор, Петро Остряньский; що Петро Гамалія тяжко хворий, бідний, хто - знає, чи й одужає; що Микола вмер навесні, і його молодиця вже за другим...

Ясна річ, коли б ці конотопці не були особисто знайомі з Тарасом Шевченком, то М. Лазаревський не писав би про них так докладно: хто хворів, хто помер та заміж вийшов.

Знайомство із цими людьми, як доводять факти, могло відбутися в 1845 році, тоді, коли Тарас Шевченко їхав на Полтавщину і, напевно, зупинився в родині Єзучевських. Мабуть не без поради Василя Єзучевського їхав поет в Україну роменським шляхом — ближчим і зручнішим — та ще й з принадою побувати в Конотопі, у батьків свого щирого друга.

М. Щ.

ІЗ КНИГ ІВАНА ФРАНКА

В осени 1875 року студент Львівського університету Іван Франко був обраний бібліотекарем „Студентського гуртка", що дало йому можливість ґрунтовно ознайомитися з великим книжковим зібранням. Сучасник письменника А. Дольницький згадує, що молодий поет прочитав тоді всю бібліотеку. „Без книжки під пахвою рідко коли можна було його зустріти на вулиці. А що прочитав, те й запам'ятав на ціле життя".

Під час упорядкування фондів відділу рідкісної книги Львівської наукової бібліотеки знайдено три дарчі книжки з написами рукою великого письменника, — розповідає Мирослав Мороз у „Літературній Україні" з 15 квітня.

У СОРОКОВІ РОКОВИНИ ВБИВСТВА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Сорок років тому імперіялістична Москва поширила свою війну проти України також поза кордони СССР.

Сорок років тому Москва створила новий, не обмежений простором, фронт боротьби з Україною у вільному світі.

Сорок років тому Москва почала вбивати у вільному світі носіїв — керманичів Ідеї Незалежної Держави Українського Народу.

Сорок років тому, на цьому новому фронті, який існує дотепер, першим упав, убитий рукою Москви, Голова Директорії й Головний Отаман Військ Української Народної Республіки — Симон Петлюра.

Чому — Він?

Він був тоді найгрізнішою для Москви постаттю незалежницької боротьби Українського Народу.

Він був тоді надхненням і керманичем того активного спротиву, що його проводив Український Нарід проти московського окупанта на всьому просторі Української Землі.

Він був символом продовжування державного існування України, а для світу — її законним репрезентантом.

Він був для світу запереченням московської „правди" про законність совєтського режиму в Україні та найбільш вимовним і переконливим арґументом для ствердження поневолення України збройною аґресією Москви.

Він став в Україні прапором, під яким мобілізувалася, зростала й діяла народна сила для боротьби з окупантом.

З цих причин Москва постановила вкоротити Його життя.

Тому 25 травня 1926 року Москва, руками свого аґента, вбила Його в Парижі.

Сорок років тому Москва вбила тільки тіло Симона Петлюри, але не вбила Духа дальшого спротиву Українського Народу.

Він, Дух Волі, витає в Україні й могутньо кличе до бою все нових і нових борців за Її Волю.

В сорокові роковини вбивства Симона Петлюри віддаймо поклін Його Пам'яті й вшануймо Його Духа.

Кличемо Українські Громади в ЗДА, кличемо Відділи Українського Конґресового Комітету Америки найбільш достойно відзначити сорокові роковини цієї події у боротьбі Українського Народу.

Вшануймо Пам'ять Симона Петлюри, пам'ятаючи слова Великого Пророка:

„. . . Молися, сину,
За Україну Його замучили колись!"

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
Ню Йорк, травень 1966 року

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО СУД НАД ЗЛОЧИНЦЯМИ

Як кол. в'язень станиславівського Ґестапо в 1941 р. і очевидець гітлерівських злочинів, хочу подати деякі вияснення у зв'язку з надрукованими в „Свободі" статтями Л. Шанковського з 30 квітня та редакційною „Процес в Мюнстері" з 3 травня ц. р.

Два роки тому, як тільки арештовано в Західній Німеччині кол. шефа станиславівського Ґестапо, кол. крайсгавптман Альбрехт повідомив листом д-ра Я. (вони переписувалися), що Крюґер є в руках справедливости, і всі українці, які є у вільному світі, можуть посилати свої зізнання в справі його злочинів. На просьбу д-ра Я. (повного прізвища не подаю, бо не маю на те його дозволу) я такі зізнання написав, і в перекладі на німецьку мову згаданий пан вислав їх до суду в Німеччині.

Мені відомо, що такі самі зізнання подав ще один пан родом зі Солотвини, Станиславівської области, тепер у Торонті, якого батька розстріляло Ґестапо.

В своїх зізнаннях я докладно подав, де, коли і кого розстріляно, при чому зазначив, що ті зізнаня можу з чистою совістю підтвердити присягою. Однак, до цього часу не маю жадного повідомлення, чи ті свідчення взяв суд під увагу. На мою думку, не взяв, бо вважаю, що то треба було робити зорганізовано, через якусь нашу поважну установу.

Мені дивно: так багато є наших людей навіть тут, в Торонті, що були очевидцями розстрілів у своїх місцевостях, які такі зізнання можуть написати і переслати до суду, але цього досі не зробили. Тим більше дивно, що німець д-р Альбрехт хотів, щоб справа масових убивств не тільки жидів, але й українців була видвигнена перед світовою опінією.

Отож, можу тільки повторити слова безсмертного Кобзаря: „Кати знущаються над нами, а правда наша п'яна спить".

В. Остапяк
Торонто, Канада

СТРИЖЕНІ ХУЛІҐАНИ

На пресконференції „Комсомольської Правди" 27 квітня ц. р. міністер охорони громадського порядку В. Тікунов поінформував про нові заходи й методи боротьби з хуліґанством. Отже, „з завтрішнього ж, з післязавтрішнього ж дня, дня, — сказав він, — ми будемо гостріше реагувати на кожний випадок хуліґанства. Злісних хуліґанів будемо гостріше реаґувати на столь отдальоннииє". Хуліґанів стригти будемо. Власне, вони у нас стригтимуть одне одного"...

Останнім часом у Москві змінено систему міліційної служби: міліціонери вже не стоять на постах, а патрулюють пішки або в автах. Така система незабаром буде поширена на всі інші великі міста СССР. На міліційних автах також вводиться радіотехнічна апаратура.

Виходить, і тут без „гнилого Заходу" Москва не може обійтися.

„КУТОК ЩАСТЯ"

Місце, де відбувається весілля молодят, зветься „кімната щастя". По більших містах це носить назву „Палац щастя", але, як пише Д. Головко в „Молоді України" з 29 квітня, ці місця нині іронічно звуть „куток щастя" — бо нерідко така важлива подія в житті відбувається десь у закутку.

Говорячи про нові совєтські обряди в Україні, Д. Головко сказав і про їх мету: „витісняти релігійні свята з побуту людей".

СКРОМНА ВІДПРАВА

(2)

Умер у своїй хуторянській хаті

Гончаренко помер сам у своїй хаті. Він став занепадати на здоров'ї після смерти своєї жінки [21-го березня 1915 р — Ф.Л.]. Із смертю цього славного українського політичного вигнанця його тяжко заборгована земля перейде у руки вірителя. Гончаренкові загрожувало вигнання із цієї його землі декілька літ тому. Але люди у Гейварді під головством Р. Ріда не допустили до того.

Між учасниками похорону були: Р.-Рід, Ф. И. Росселл, пані Ц. Макорд, Л. Ц. Ломард, Г. Д. Вілліямс, панство А В. Морріс, пані А. Р. Гомз, Ц. О. Джансон, Е. А. Доббел, Семюел Гемілтон, Чарлз Гавшілд, панство Мінке, Л. Мілтон, Антон Сільва, Менюел Раджерс, усі з Гейварду, панство Т. Джансон із Берклі та багато інших."

[З українців була п-і Текля Денис, яка живе ще й до сьогодні, та Іван Ревенко (помер 24-го квітня 1965 р.), обоє із Сан Франсіско — Ф.Л.].

В СПРАВІ ПОХОРОНУ о. А. ГОНЧАРЕНКА

(Написав Ф. Луців на підставі листів власниці похоронного закладу Катерини Прат Флірл)

Коли о. Агапій Гончаренко помер, його не забирали до похоронного закладу, а забальзамували та поклали у труну в його хаті.

Пан Прат і я поїхали до його дому, ген-ген в гори поза Гейвардом, де тепер він похований. Було біля четвертої години ранку, як мій чоловік приготував його тіло при світлі свічок. Отець Агапій помер 5-го травня, а був похований 8-го травня 1916 року.

Я не була на похороні. Прийшли на похорон лише дехто з його старих приятелів.

Мій чоловік і я, бувало, приїжджали до нього на візиту, бо покійний був дуже розумний і вчений чоловік. Я особисто знала його лише декілька місяців, а пан Прат знав його та його дружину віддавна.

Щодо фінансового улаштування похорону з нашим похоронним закладом, дозвольте мені пояснити, що тоді похорони не коштували стільки, як нині, а до того в певних випадках ми практикували обнижені ціни, що і було зроблено для панства Гончаренків, які були дійсно вбогі люди.

За похорон п-і Альбіни Гончаренкової ми порахували 45 долярів. Пан Рінальдо Рід, тепер уже покійний, був аптекарем у Гейварді і приятелював з п. Гончаренком. Він заплатив 5 долярів за похорон п-і Альбіни. Отже, залишилося не сплачених 40 долярів.

Коли о. Агапій Гончаренко помер, наш заклад знову заопікувався похороном, і рахунок становив 45 долярів, а п. Прат дав знижку на 2 з половиною доляри. Таким чином рахунок становив тільки дол. 42.50.

Пан Рінальдо Рід дав 10 долярів, і з того часу нічого не було заплачено.

Обох Гончаренків поховано в однакових трунах, помальованих набіло, що й записав у наших реєстрах похоронник ЛеРой Прат, який провадив похорон їх обидвох та посвідчив обидві смерті.

Пан Гончаренко помер у своєму ліжку, і д-р Ґ. Е. Александер був його лікарем. Він умер на артеріосклерозу. П-і Альбіна Гончаренко померла на хронічну кишкову недугу, яку мала внаслідок артеріосклерози, і д-р Ф. С. Лонґ був її лікарем. Припускаю, що він помер, бо його нема в Гейварді вже багато літ.

Наші реєстри показують, що о. Гончаренко відійшов від активної діяльности як православний священик Грецької Церкви. Місцем його народження була Україна, а п-і Альбіни — Філядельфія.

У тих часах не було жадної допомоги для старших людей, і їхнє життя залежало виключно від ласки приятелів. Ми ніколи не чули про їхню дочку. О. Гончаренко прожив у Гейварді 45 років.

Як уже згадано, отець і пані Гончаренки поховані на землі, на котрій вони жили і котру називали „Українська Гірка Гейварду" („Юкрейнієн Гайтс ов Гейвард").

Наше Історичне Товариство Гейварду, якого мій другий чоловік Валтер Флірл є президентом, старається взяти під опіку землю Гончаренків як історичне місце.

Не знаю, який вислід з того буде, але мені відомо, що праця над цим провадиться.

З пошаною до Вас,
Катерина Прат Флірл
Гейвард, Каліфорнія

П.С. Матеріяли й книжки про о. А. Гончаренка можна набувати в:
Ukrainian Father A. Honcharenko Committee, 423 Jefferson Ave N.E., Minneapolis 13, Minn., U.S.A.

(Кінець)

Українська громада в Джерзі Сити має модерну школу

Парох, що думає про громаду

Парох української католицької церкви св. Петра і Павла в Джерзі Ситі о. декан Антін Борса відомий новим поселенцям ще з часів скитання. Коли в 1947 році прибув з Америки на терен Австрії молодий українець Василь Гіна, щоб очолити в цій країні Відділ Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, цей молодий тоді ветеран американської армії з великими похвалами висловлювався про свойого пароха. Запитаєте Василя Гіну, де він вивчив українську мову, а він відповідає: це отець Борса. Запитаєте його, звідки в нього таке прив'язання і зрозуміння до всього українського, а він: це о. Борса.

Від кількох років о. Антін Борса очолює парафію св. Петра і Павла у Джерзі Ситі. Саме місто Джерзі Ситі — це — точно висловлюючись — за-гудсонське передмістя Ню Йорку. Але з українського становища — — це „колиска" Американської України тут бо 75 роки тому почала виходити „Свобода", а для великої сім'ї Українського Народного Союзу — це просто столиця. Тут приміщується головна канцелярія Батька-Союзу, тут працює його мозок — Екзекутива й головне канцелярія, тут виходить найбільший і найстаріший український щоденник у вільному світі „Свобода".

Ця дійсність зобов'язує. І тому, прибувши до цього осередку українського життя, о. Антін Борса знайшов поле для вияву своїх громадських прикмет, що про них вже від давна йшла добра слава далеко поза територію його діяльности. Новий парох станув просто перед альтернативою: з чого починати. Нова парафія потребувала церкви, а не менше і школи. В обрахунках священика - громадянина на перший плян вийшла школа. Школа — це підстава життя громади. Вона допоможе виховати нове покоління, яке підтримає нашу церкву, допоможе її збудувати і виповнить її новим духом.

Величавий будинок школи

В той спосіб парафія св. Петра і Павла, чи радше українська громадав Джерзі Ситі стала власником великого модерного шкільного будинку. На горбку, що підноситься в околиці вулиці Берґен, стоїть величавий шкільний будинок із англомовним і українським написом: „Українська Католицька Школа св. Петра і Павла", що став прикрасою дільниці. Триповерховий будинок сповнений кожного дня голосами дітей, що ідуть сюди набиратись знання і виростати на добрих громадян на-

Учні української цілоденної школи при католицькій парафії св. Петра і Павла в Джерзі Ситі вітають із своїм парохом о. Антоном Борсою Митрополита Української Католицької Церкви у ЗДА Кир Амвросія Сенишина під час його візитації 1-го травня ц.р.

шої держави та й свідомих членів нашої громади. В товаристві пароха отця Борси, що є рівночасно директором і адміністратором парафіяльної школи імені апостолів Петра і Павла, відвідуємо імпозантний шкільний будинок. З обширного коридору на першому поверсі входимо до великої рекреаційної залі, що може помістити пів тисячі осіб. Заля призначена у плянах на тіловиховні вправи. Та під теперішню пору, парох о. Борса використав цю простірну залю для церковних відправ. Збудовано вівтар, мистець Христина Дохват вималювала образи, які імітують іконостас, посеред залі уставлено церковні лавки. В той спосіб шкільна дітвора, а з нею її батьки та й парафіяни мають нагоду побувати на богослуженнях близько від своїх резиденцій. Заля має верхню прибудівку, що тепер використана для хору, то ж заімпровізована церква має всі потрібні церковні атрибути, включно з хорами.

Увага для української мови

В канцелярії на другому поверсі зустрічаємо директорку школи по навчальній ділянці сестру Корнелію, ЧСВВ. Сестра інформує нас про навчання. Школа має вісім кляс, вона кермується звичайною шкільною програмою, що її мають усі католицькі школи у ЗДА. Навчальну програму контролює суперінтендент католицьких шкіл. Та школа парафії св. Петра і Павла у Джерзі Ситі має ще спеціяльну програму у програмі — а це навчання української мови. Кожного дня в кожній клясі є година української мови, що в вищих клясах включає також інформацію про українську літературу й культуру. Навчання української мови натрапляє на труднощі. Школа парафії св. Петра і Павла в Джерзі Ситі не має одностайного складу учнів. Багато учнів не-українського походження. Але вимога при прийняттю до школи, що дитина буде вивчати українську мову, не зважаючи на те, чи це українська дитина, чи ні. Ця вимога має добрі і погані наслідки. З одного боку українську мову вивчають і чужі діти, які не мали б цієї нагади. З другого ж рівень навчання не може бути однаковий, бо українські діти мають підготову з дому, а такої підготови для успішности навчання не можуть мати чужі діти.

Подібна справа з учительським складом. Школа має десять професійних вчительок, 4 сестри чина святого Василія Великого і шість вчительок. Але тільки дві вчительки — українки, як також перешкілля, чи дитячий садок веде українка п. Марія Авдикович.

На лекції п. Люби Галібей

Ми заходимо до кляси, що її веде пані Люба Галібей. Як і кожна інша кляса, також і ця кляса випосажена у всяке потрібне приладдя. Широкі великі таблиці, вигідні самостійні лавочки зі столиками для кожної дитини. Кімната, як усі інші, повна світла, бо великі вікна. В кожній шкільній залі є телевізійний апарат, що вможливлює оглядати деякі спеціяльно організовані лекції для шкіл. В кожній також апарат для відтворення записів на дріт, що дає змогу вчителям подати лекції, чи мистецькі виступи в оригінальному, чи також мистецькому звучанні. Вчителька починає розмову в українській мові. Запитуємо дітей, хто з них розмовляє вдома українською мовою. Підноситься кільканадцять рук угору. Запитуємо далі, хто з учнів розуміє, про що мова. Підноситься більше рук, та далеко не всі. Багато учнів чужої національности і їм важко розуміти українську розмову, хоч і вони почали цю мову вивчати.

Самодіяльність

Школа не лише вчить, вона виховує. Приходимо до сьомої кляси, а тут натрапляємо на засідання редакційної колегії. Учні самі, без вчителя, ведуть розмови про наступне число шкільного журнальчика. Самі вони відповідальні за підготову цього журналу, за весь його зміст. У школі велика заля для бібліотеки, де на полицях досить поважне число книжок. Треба було б збагатити цю бібліотеку й українськими книжками. Окрема кімната відділена для медичної допомоги. Там на тапчані застаємо маленьку пацієнтку. В неї дещо тепературі і пані, що завідує медичною опікою, сидить при ній, очікуючи на маму, що має забрати дитину додому. Отець директор інформує нас, що діти не тільки активні у школі. Вони беруть участь у різних імпрезах громади, а саме у святкуванні роковин Шевченка, в листопадовому святі і в різних парафіяльних імпрезах.

В черзі за полуденком

Піднесені на дусі оглядинами імпозантного будинкуку школи св. Петра і Павла в Джерзі Ситі, сходимо на найнижчий поверх, де приміщена простірна і гігієнічно влаштована їдальня і кухня. Шість пань - матерей підготовляють полуденок для дітей. Для кожної дитини коробка молока, „сендвіч" загорнений в цильофановий папір, мисочка зупи, городовина і печені домашні тістечка. Діти стають з тацями у чергу і кожна дитина дістає свій приділ. Підходимо до прилавка і ми, правда не стоїмо в черзі, бо пані вгощають нас поза чергою. „Сендвіч" смачний, він сьогодні з рибою, бо це саме п'ятниця. Замість коробки молока, нам, як і вчителям, подають каву. А найкращі таки тістечка. Вони не лише гарні, вони і смачні, просто домашні. Дякуємо паням, що наше духове піднесення збагатили ще й підживою, дякуємо отцеві парохові за ввічливість і бажаємо йому нового успіху: побіч імпозантного будинку школи виставити гарну церкву. Його віддана громадська праця для громади заслуговує на вдячність і признання.

Т.

Під розвагу делеґатам на Конвенцію УНС в Шикаґо

Минуло 72 роки від коли почав діяти „Український Народний Союз". Вірною товаришкою в його праці була „Свобода". Але за той час УНС виріс на мільйонову установу, а „Свобода" далі лишилася часописом на чотири сторінки та все ще бореться з фінансовими труднощами. Чому ж так склалося, що „Батько-Союз" став мільйонером, а „Мати-Свобода" не розбагатіла разом з ним принаймі настільки, щоб дозволити собі на вісім сторінок друку? Ось питання, що ним варто призадуматися делеґатам на Конвенції.

Якось раз зайшов я до редакції „Свободи" і зійшла тоді мова на те, що „Свобода" мало друкує матеріялів від своїх кореспондентів, хоч вони нерідко добрі й цікаві. По-більшій части матеріяли ці вертаються до авторів з оправданням від редакції, що „не поміщено з браку місця". Не треба було довго думати редакторові, щоб дати мені відповідь. „Наближається Конвенція" — казав він— „і саме ви, делеґати на неї повинні вирішити про дальшу долю „Свободи", чи має вона далі лишитися попелюшкою, чи рости рівночасно з „Союзом".

Годі мені подавати тут пляни, як довести до розбудови „Свободи". Може редактор і цим разом відкинув би їх „з браку місця". Але пригадую всім Вам, Шановним Делеґатам, як багато завдячує УНС саме „Свободі". Для багатьох його членів саме „Свобода" була одною з головних причин, чому приступили вони до УНС. І саме „Свобода" може вдоволити кожного читача, бо редаґована так, щоб заінтересувати кожного українського читача, без уваги на те, які в нього політичні переконання. Вона є одним з об'єднуючих чинників у нашому національному житті і як така без сумніву заслугує на те, щоб її розбудувати.

Маріян Курочка
Делеґат 5 Відділу УНС

Під розвагу делеґатам і Статутовій Комісії з нагоди 26-ої Конвенції УНС

Кожна Конвенція УНСоюзу — це дальший етап в його історії розвитку. Перед кожною Конвенцією Союзова громада розгортає далекойдучі пляни, шукаючи нових доріг, щоб оживити і скріпити цю нашу найстаршу на американському ґрунті заслужену установу.

Наші попередники-піонери зробили багато для будучих поколінь. Вони поклали ідейні і матеріяльні основи під могутню будову УНС. Їх наслідникам припало завдання цю установу розбудувати і запевнити їй дальший розвиток на славу і користь українського народу і Америки.

Переживаємо постійні зміни в техніці, науці в суспільному і духовому житті. Час не стоїть — не може стояти на давньому місці і УНС. В останньому періоді своєї діяльности УНС зробив поважні корисні зміни в адміністрації, в системі забезпечення та постійно модернізує своє діловодство.

Остається одна ділянка — організаційна, — яка ніколи не буде ідеально завершена. Ця ділянка вимагає живої і жертвенної співпраці Екзекутиви, союзових діячів та всіх працівників низових Відділів. Найпершою справою УНСоюзу — це постійний приплив нових членів та ідейно-громадський зміст праці цілого союзового апарату. Для цієї важної організаційної ділянки Гол. Уряд повинен присвятити більше уваги, як дотепер, бо вона є підставою розбудови УНСоюзу.

На 25-ій Конвенції справу організаційного референта, як помічника Гол. Секретаря, не розв'язано з браку фондів. Організаційний апарат повинен бути запляньований на досвіді останніх спроб з Окр. Комітетами і окр. організаторами. Зі статистики Гол. Секретаря бачимо, що окружні організатори себе вповні виправдали, натомість Окружні Комітети такі, які тепер маємо, хоч вони добре заплановані, покищо остались теорією.

Голова О. Комітету стейту Конектикат п. І. Телюк в „Трибуні УНС" з 30 серпня 1963 помістив був статтю під заг. „Відповідальність без права". Стаття ця дуже на часі, на жаль, не мала реакції ані з гори ані з долини. Можливо, вона була надто революційна в наших союзових відносинах, але він як кількалітній голова О. К. найкраще відчуває силу і компетенцію О. К. в організаційній системі УНС. В цій статті писав п. Телюк „нам потрібно для округи створити формальне місце в структурі УНС" з атрибутами правними, адміністраційними і матеріяльними.

Дальшим відрадним кроком в справі леґалізації Окружних Комітетів треба уважати заяву д-р Падоха в його звіті Гол. Уряду на XXVI Конвенцію, де він в розділі „Округи УНС" намічує: „не позбавлені вартости подалі до Гол. канцелярії проєкти, які вимагають не тільки фактично, але й статутово перебудувати нашу організацію на триступневу, поставивши округи, як посередні зв'язкові ланки поміж Головною Кнацелярією і відділами УНС". Це вже поважний крок Гол. Уряду (який з природи мусить бути консервативний) в ділянці перебудови організаційної структури УНС.

Надіємося на Статутову Комісію, яка в свойому складі має поважних правників і досвідчених союзових діячів, що вона цю тяжку проблему організаційної системи УНС належно опрацює та виготовить відповідні проєкти на 26-ту Конвенцію для добра і дальшого росту УНСоюзу.

Е. Гомотюк
Дел. 277 відділу

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Громада в Нюарку й околиці вшанує Миколу Щербака

Знагоди 50-річчя народження і 20-річчя літературної творчости поета Миколи Щербака, відбудеться в суботу 14-го травня в год. 7-ій веч. в парафіяльній залі Святотроїцької церкви в Ірвінґтоні бенкет, який улаштовує Об'єднання Української Академічної молоді в Нюарку.

Слово про Ювілята виголосить письменниця Леся Храплива. Мистецьке читання вибраних творів М. Щербака виконає артистка Іванна Кононів. Пісні композицій С. Яременка і С. Вожаківського до слів М. Щербака виконає співачка Нюйоркської опери Світлана Тонкошкур при акомпаніяменті Е. Волц. На бенкеті виступить також відомий молодий скрипаль Юрко Вожаківський. Нові, ще ніде не публіковані твори, читатиме сам поет.

Микола Щербак — із найбільших талановитих сучасних молодших українських поетів, добре відомий українсько - американській Громаді з його віршів, які залюбки старші і молодь деклямують на святкових академіях. Особливо знаний М. Щербак читачам „Свободи", де часто друкуються його вірші.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦЬ

утворений з почину Представництва Виконавчого Органу Української Національної Ради в США і Центрального Комітету Вшанування Пам'яти Симона Петлюри в Америці,

подає до відома всього Українського Суспільства, що:

1. **В СУБОТУ, 21-го ТРАВНЯ 1966 р. в 6:30 веч.** в залі JUNIOR HIGH SCHOOL, Avenue B, corner 5th Street, NEW YORK

відбудеться

АКАДЕМІЯ

присвячена 40-ій Річниці трагічної смерти

Св. Пам. Симона ПЕТЛЮРИ

Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народньої Республіки

2. **В НЕДІЛЮ, 22-го ТРАВНЯ 1966 р. в Українських Церквах м. Ню Йорку й околиць**

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

Громадський Комітет

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

повідомляє, що

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

сл. п.

ВАСИЛЯ МУДРОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у ХРАМІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ при 7-ій вул.

в дні 15-го травня 1966 року

о год. 9-ій рано

В ШІСТНАЦЯТУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої, Незабутньої Доночки

ОЛЬГИ ГРУДИ, уродж. ЖУК

буде відправлена

ПАНАХИДА

на цвинтарі САЙПРЕС ГІЛС в КВІНСІ, Л. Ай.

в п'ятницю, 13-го травня 1966 року

о год. 5-ій по полудні

Знайомих просимо помолитися за спокій Її Душі.

В глибокому смутку, горем прибиті

ЕМІЛЬ — батько
МАРІЯ — мати
НІНА — донька

Замість квітів на могилу Незабутнього Батька Наталки Ісаюк і Марусі Тодосійчук

бл. п. МИХАЙЛА МАКАРЕВИЧА

складаю 10.00 долярів на будову Українського Католицького Університету в Римі.

Бостон, Масс. Степан СІДЛЯРЧУК

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Друзями і Знайомими, що 8-го травня 1966 р. в Шикаґо, Ілл. відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та ДІДУНЬО

БЛ. П.

Д-Р ПЕТРО ХРЕПТОВСЬКИЙ

адвокат і старшина УГА

Похорон — в середу, 11-го травня 1966 р. з Катедри св. о. Николая на цвинтар св. о. Николая в Шикаґо, Ілл.

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
Д-р АХІЛЬ — син з Родиною
ОРЕСТА КЛЮФАС — дочка з Родиною

Відбувся ювілейний з'їзд Українських Організацій Австралії

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ченні — є тяжко говорити в Австралії.

Все таки, свою тяжкою працею українці добилися певних успіхів в громадському секторі різних галузів. В кожному навіть меншому скупченні українців в Австралії існують та працюють різного характеру установи та організації, всюди є власні церкви та громадські будинки, починають також українці організуват и є я економічно і в трьох більших скупченнях є вже довolі сильні кредитові кооперативи.

Важливим виявом української громадської праці був відбутий тут З'їзд делегатів українських організацій в Австралії. Цей З'їзд був першим Ювілеєм 15-річної громадської праці наймолодшої галузки української зорганізованої спільноти у вільному світі, якою є наше суспільство в Австралії.

Привіти українських організацій ЗДА, Канади, країн Европи та з Нової Зеландії, а також їх щирі побажання, допомогли витворити настрій незабутої врочистости в початковій частині Ювілейного З'їзду. Учасники З'їзду почули себе немов сильнішими, побачивши за своїми плечами братів з цілого вільного світу!

В нарадах З'їзду було чимало цікавих моментів — негативних та позитивних. До негативних треба зарахувати витрачування часто багато часу на дискусії про справи, які в нас одержали назву „совєтофільства" до тої міри, що хтось збоку мігби прийти до переконання, що таке між нами дійсно поширюється. В Австралії недавно був висвітлюваний фільм „Сон" і Ювілейний З'їзд змарнував багато енергії на дискусію про таку малозначну справу. До позитивів треба зачислити приявність та виступи наших, молодших віком, делегатів. Ці виступи були речеві. Наявний брак популярного в нас громадянства між молодшими членами нашої спільноти дає запоруку нашого кращого завтра. Треба вірити, що на чергових З'їздах молодих делегатів буде більше. Тоді й старшим треба буде більше уважати про те, що і як говорять.

Закінчення З'їзду відбулося випуском 750-ти сторінкової книжки „Українці в Австралії", в якій задокументовано історію громадської праці на протязі перших 15 років життя українців в Австралії.

мгр М. Цюрак
(Аделяїда - Австралія)

Проф. В. Чапленко виголосив доповідь про Козаччину

Ню Йорк. — У виповненій вщерть залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, дійсний член НТШ, проф. Чапленко виголосив другу частину своєї доповіді н. т. „Походження козаччини в світлі нових даних". Доповідь відбулася дня 7 травня 1966 р., в рамені Історично-Філософічної Секції НТШ.

Конференцію відкрив д-р Ф. Мелешко. У своїй доповіді проф. В. Чапленко дав огляд історичного розвитку козаччини від початків до нашого часу. Він підкреслив велику ролю козацтва в 17 ст., коли воно виросло в потужну силу Хмельниччини і остаточно українізувалось. А пізніше чорноморські козаки, під проводом Харка Чепіги та А. Головатого переселились на Кубань, то це вже було переселення частини українського народу. З черги доповідач подав історію донських козаків, уральських та терських — та, не заперечуючи права донських козаків на творення своєї донської нації — висловився проти зазіхання донських козаків на українців Кубані, під прикриттям творення штучної Казакії.

На передмісті Сайгону зведено сутичку з комуністичними терористами

Сайгон. — В минулий понеділок 9-го травня (у Сайгоні був вже вівторок 10-го ц. м.) комуністичні терористи кинули бомбу за яких 150 ярдів від кватири американських нежонатих старшин. Коли вибігли на вулицю американські військові поліцаї з вояки — вони були обстріляні з вантажного авта, яке мчалося вулицею. Американці відкрили вогонь по тому автомобілі. Схоплено сімох терористів, але внаслідку тієї вуличної стрілянини було 5 осіб убитих і 32 ранені, — здебільша прохожі. Між раненими було вісім американців. На воєнному фронті — американські літаки скинули 7.200 фунтів порошку, що витворює слізний газ, над відтинком джунглі, де — за твердженням розвідки — скривалася комуністична головна кватира. Це було недалеко кордону Камбоджи. Після того американські вояки в масках на обличчях пішли розслідувати терен. Знову ж на Північнім В'єтнамом американські бомбовики знову знищили два, збудовані большевиками, становища протилетунських ракет. Американські летуни повідомили, що з землі вистрілено проти них 11 ракет, однак щасливо ні одна не поцілила будь-котрої американської машини. Все ж, один американський літак був поцілений протилетунськими гарматнім вогнем. На політичному фронті спокійно, однак не відомо, чи будисти не поведуть нової протиурядової акції у зв'язку з заявою прем'єра Нгуєна Као Кі, що він плянує залишитись ще рік при владі. Покищо буддисти не реагують, вичікуючи, чи уряд дотримає обіцянки відбути 15-го серпня ц.р., чи найпізніше осінню цього року, вибори. Між прем'єром Као Кі та буддистами існує розбіжність думок, чи обране в найближчих виборах зібрання має обмежитись тільки до схвалення конституції, чи також до створення цивільного уряду.

ПЕРЕД ОСТАННІМ ДЗВІНКОМ

— Потрапити у вуз (тобто у високу школу. — Ред.) нині нелегко, мабуть доведеться працювати, — з такою тривогою переживають учні прикінцеві місяці навчання в школах, — довідуємося з кореспонденції П. Закути в київському часописі „Молодь України" з 28 квітня.

Серед учнів, особливо це стосується хлопців, — розповідає П. Закута про 165 школу міста Києва, — панує дивний настрій. Справа в тому, що по лінії політехнізації дівчата оволодівали професією стенографісток-друкарок, серед хлопців — частина шоферів, частина слюсарів.

Зрозуміло, не всіх захоплює така перспектива.

Г. ТРУМАН В ДЕНЬ 82-ИХ НАРОДИН

Святкуючи 82-річчя з дня своїх народин, кол. президент ЗДА Гаррі Труман сміється весело, розмовляючи телефоном із президентом Линдоном Б. Джансоном у Білому Домі.

Свячене 89-го Відділу СУА на Союзівці

Відділ СУА ч. 89 в Кергонксоні влаштував 24-го квітня Свячене. Пані приготовили смачний обід. Голова відділу п. П. Олексів відкрила святочні сходини, о. парох Любомир Гузар посвятив сніди, а пані Оксана Ленець сказала коротке слово про великодні святкування. Пластунки під проводом пл. сен. п. Марії Хухри, вдягнені в народні строї, виведи гагілки. Під час імпрези присутні зложили на будову церкви в Кергонксоні 50 долярів.

Свячене пройшло в дружній атмосфері і залишило миле враження. Відділ СУА вдячний управі Союзівки, яка вможливила і допомогла зорганізувати цю імпрезу.

Оксана Ленець
прес. реф.

Концерт УМІ в Нюарку, Н. Дж.

УМІ кожного року улаштовує концерт визначних учнів. Такий концерт відбувся 17 квітня в Народнім Домі в Нюарку на власному новому фортепіяні Стейнвей. Участь брали учні з Ню Йорку, з Філядельфії, Ню Гейвен і з Нюарку.

Директор УМІ д-р Зиновій Лисько звеличав вечір молоді своєю присутністю. У своїй промові він ствердив, що такі концерти дають образ не лиш учнів, а цілих відділів УМІ і учителів, та заохочують всіх до дальшої праці.

Концерт почала молоденька Мотря Ходновська фантазією Моцарта д-моль і вальсом Шопена ґ-моль. Не зважаючи на молоденький вік, виказала серйозне виконання і непересічну музикальність. Ті добрі прикмети розвиває в учнів п-і Каранович, лишаючи їм до певної міри свободу.

Тарас Шкварко, знаний з власних концертів, як завжди з питомим темпераментом, добрим тоном і ритмом у першій частині концерту Д-дур Гайдна вписав ще одну сторінку гарної, чистої гри в альбом своїх дальших виступів. Пані Богданська може радуватись таким учнем — а він своїм учителем.

Орися Цибрівська, кляси О. Цибрівського, добре і гарно виконала прелюд Степового. На мою думку легенда Албаніц-а виглядала для неї дещо завчасно.

Наталя Даниш, кляси п. Байлової, зі субтельними нюансами заграла Шопена в ноктюрн ф-моль. З глибоким зрозумінням була віграна соната А-дур Скарлятті і „Метелик" Лявалє.

Христина Смішкевич, кляса К. Таранової і Є. Крахна, відспівала Каччіні Амарілі, Барвінського колисанку і Лисенка пісню з „Чорноморців". Не зважаючи на короткий час навчання, чистий тон і вирівнаний реєстр заслуговують на признання.

Оксана Процик, кляса Перфецького, виконала відомий прелюд Рахманінова, що був заграний надто здержано.

Мирося Ковалів, кляса п. Байлової, в неможким танку Бетговена дала вірну картину мрійно-вальсових фантазій. Рівною добре підготований був „Весільний день" Ґріґа. Талановито і зріло відіграна сонатина Кабалевського. Пізнати солідну працю учителя.

Здібна Віра Никифорук, кляса п. Байлової, відіграла добре фантазію Баха. Шопен вимагає у фантазії емпромпту ціс-моль більшого вглиблення і технічної певности.

Зірка Дерлиця, кляса Таранової і Крахна, в піснях Ґлюка, Барвінського і Степового, ніжним гнучким голосом і щирим виконанням передавала правильно зміст пісень.

Юрій Осадца, кляса Л. Горницького, заграв Бахів прелюд ґ-моль і Шопенів етюд ц-моль.

Галина Сарач, челістка кляси Л. Полевської, заграла першу частину концерту Гайдна. Особисто мені дуже подобалася гра Галини, м'якість тону, й експресія. Не легко достосуватися до акустичних умовин залі. Варто, щоб батьки посилали більше своїх дітей на науку цього шляхетного інструменту, маючи такого дуже доброго педагога, як пані Л. Полевська.

Концерт визначних учнів мав великі вимоги, яким більшість точок добре відповідала змістом і виконанням. Тому належиться признання щиро працюючим учителям і їх учням.

Р. Темницька

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 14-го ТРАВНЯ 1966 р.

ОЗОНЕ ПАРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Вільна Україна — 200 Відд. о год. 7:30 веч., в церковній залі, 87-ма вул. і 97-та Еве. Просимо про численну участь. — Управа.

НЕДІЛЯ, 15-го ТРАВНЯ 1966 р.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі під ч. 500 Галлет вул. Просимо вплачувати біжучі і залеглі вкладки. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 76 Відд. о год. 12-ій дня з 1-ої по пол. в укр. Кат. Школі при Сенфорд Еве. Просимо вирівняти залеглі вкладки. На будуче, просимо вплачувати правильно свої вкладки. — Т. Деметчук, предс., В. Салабун, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Побір вкладок за місяць травень від членів Т-ва Дністер — 430 Відд. відбудеться: 15-го травня в „Тризубі" в год. від 1-3 по пол.; в неділю, 22-го травня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. 11:30-1:30 по пол.; в суботу, 28-го травня в Укр. Клюбі при 23 і Бравн вул. в год. 7:30-9:30 по пол. Просимо вирівняти залеглості. — О. Вакай.

СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ 1966 р.

ПЛЕНФІЛД, Н. Дж. Збори Т-ва ім. І. Франка — 372-ий Відд. о год. 6:30 веч. на Галі, як звичайно. Проситься членство прибути на означений час. — П. Шило, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ТРАВНЯ 1966 р.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 3 по пол. в церковній залі. Конвенційні Делегати будуть звітувати про 26 Конвенцію, тому проситься всіх членів прибути на збори. — В. Мандзій, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 146 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Осередку. (Перенесено з 15 травня). Проситься чл. прибути. — Управа.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42 Відд. ім. Т. Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Гоуп Еве. Ще перед виїздом делегатів на Конвенцію УНС, просимо зголосити нових членів до конвенційних делегатів, тим самим дати їм змогу виповнити свої зобов'язання і для Відділу здобути більше видне місце. — В. Марущак, секр.

● Японський монарх Гірогіто скінчив 65 років. З цієї нагоди признано 2.812 особам з різних кол і верств народу та різних професій — різні відзначення. Між відзначеними було 31 японців, що живуть за кордоном, при чому 11 таких японців є американськими громадянами.

ТАРЗАН, Ч. 5619. Злющий король!

Король Юрен картав свого сина. — Ти знаєш нашу політику щодо чужинців...

— Так, батьку, — признався Юрен. — Але ці люди — це наші приятелі... Вони врятували мені життя!

— Дуже гарно, — глузував Юрен. — І тепер я дам можливість врятувати їхнє власне життя... Якщо вони вийдуть переможцями на арені!